Protokół

trzynastego posiedzenia, drugiej sesyi, drugiego peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 14. września 1868.

Obecni: Marszałek Książę Leon Sapieha.

Sekretarze: ks. Barewicz, Szujski, Dr. Pfeiffer, St Tarnowski.

Komisarz rządowy: radca Namiestnictwa Bartmański.

Liczba posłów obecnych przy początku posiedzenia 118. W ciągu posiedzenia 119.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut 10.

Sekretarz Szujski odczytuje protokół ostatniego posiedzenia, który Izba bez zarzutu przyjmuje, a następnie spis petycyj złożonych do laski do d. 14. września od l. 192. do l. 196.

Sekretarz ks. Barewicz odczytuje wniosek podpisany przez posła Kowalskiego i 25. posłów. Wniosek ten żąda uchwalenia adresu do Najjaśniejszego Pana, a zarazem podaje projekt takiego adresu, w którym Sejm miałby żądać: «zupełnego i zabezpieczonego równouprawnienia narodowości, możliwości autonomicznego rozwoju gmin przez wyemancypowanie takowych z pod zwierzchnictwa Rad powiatowych, reprezentacyi obu narodowości w Radzie Państwa przez zastępców własnego wyboru, sprawowania spraw krajowych za pośrednictwem odrębnych kuryj w Sejmie krajowym z osobnych Wydziałów krajowych.» Poseł Kowalski wnosi, ażeby wniosek ten odesłany był wprost do komisyi wybranej dla wniosków posłów Zyblikiewicza i Smolki. Poseł Borkowski żąda, żeby wniosek posła Kowalskiego traktowany był sposobem zwyczajnym.

Przy głosowaniu upada wniosek posła Kowalskiego, projekt adresu zostanie wydrukowanym i rozdanym.

Sekretarz Pfeiffer oświadcza, iż książę Marszałek udzielił ośmiodniowego urlopu posłowi Landesbergerowi.

Sekretarz Szujski odczytuje interpelacyę posła Rogawskiego i 31. posłów do komisarza rządowego następującej treści:

«Co skłoniło wysoki Rząd do wydania dekretu z d. 31. sierpnia b. r do l. 48017. zmniejszającego liczbę kleryków na lwowskiem seminaryum łacińskiem, tudzież dotacyi tego seminaryum; i w jaki sposób zamierza Rząd zaradzić na teraz i na przyszłość brakowi duchowieństwa łacińskiego?»

Komisarz rządowy odpowiada, że rozporządzenie ministeryalne w tym względzie jest świeżej daty, tudzież przedstawienie J. Exc. ks. arcybiskupa lwowskiego w tej sprawie przed dwoma dniami dopiero doszło do c. k. Prezydyum Namiestnictwa. Po zbadaniu zaś tego przedstawienia, dopiero będzie mogło Namiestnictwo poczynić dalsze stosowne kroki w tej mierze.

Następnie odpowiada na interpelacyę posła ks. Ozarkiewicza wniesioną na dniu 12. września r. b. w przedmiocie wyboru posła z okręgu wyborczego Skałat-Grzymałów. Ponieważ przy wyborze tym zaszły pewne nieformalności, przeto Namiestnictwo legitymacyi wydać nie mogło, ale odesłało sprawę tę do Wydziału krajowego, od którego dotąd odpowiedzi nie otrzymało.

Poseł Boczkowski oświadcza, że komisya petycyjna przydzielone sobie następujące petycye odstąpiła właściwym komisyom: Petycye l. 12, i 25. do komisyi wybranej do spraw dotyczących dzielności gruntów. L. 9. i 28. do komisyi propinacyjnej. L. 3., 13., 20., 30., 37. komisyi konstytucyjnej. L 17, 26, 41. i 6 komisyi hypotecznej. L. 110. komisyi administracyjnej.

Z porządku dziennego następuje wybór członka Wydziału krajowego z całego Sejmu. Skrutatorowie: hr. Baworowski, ks. Morgenstern, Dziewoński, Koczyński, Bodnar. Ks. Morgenstern zdaje sprawę z pierwszego głosowania, przy którem było głosujących 117, większość absolutna 59. Tej nie otrzymał nikt. Przy głosowaniu powtórnem głosów oddanych 113. Większość absolutna 57. Poseł Gross otrzymał głosów 55, poseł Kamiński 34, poseł Ławrowski 23, poseł Haller 1. Następuje wybór ściślejszy pomiędzy posłem Grossem a posłem Kamińskim. Głosów oddanych 94, większość absolutna 49. Kartek próżnych dwie.

Poseł Piotr Gross otrzymał głosów 57, a przeto wybrany jest na członka Wydziału krajowego.

Następuje z porządku dziennego drugie czytanie wniosku Wydziału krajowego o organizacyi i administracyi drogowej, tudzież o stacie oddziału budowniczego. Sprawozdawca poseł Badeni. Przy rozprawie szczegółowej §. 1. przyjęty. Przy §. 2. żąda poseł Potocki, ażeby opuścić wyliczenie czynności oddziału budowniczego w ustępie drugim. Marszałek poddaje pod głosowanie paragraf ten po ustępie. Ustęp pierwszy przyjęty; ustęp drugi takoż przyjęty.

Przy §. 3. żąda poseł Golejewski opuszczenia ustępu drugiego; poseł Popiel żąda opuszczenia w ustępie 2. słów: «które wchodzą w atrybucye Wydziałów powiatowych». Poseł Potocki żąda podzielenia drugiego ustępu tego paragrafu przy głosowaniu na dwa osobne ustępy. Sprawozdawca prostuje mylkę druku w tym paragrafie, mianowicie słowa: «służy takie prawo» — powinno stać: «służy także prawo». Przy głosowaniu ustęp pierwszy przyjęty. Ustęp drugi przyjęty z opuszczeniem słów: «które wtedy wchodzą w atrybucye Wydziałów powiatowych.»

Przy §. 4. stawia poseł Golejewski poprawkę, ażeby po słowach: «Wydział powiatowy używa do zarządu dróg krajowych», dodać słowo: «inspektorów».

Przy głosowaniu upada poprawka posła Golejewskiego, utrzymuje się paragraf tak jak był wniesiony przez komisyę. Przy §. 5. wnosi poseł Skrzyński następującą poprawkę: «Wydział krajowy w celu wzmocnienia kontroli nad drogami krajowemi będzie mianować bezpłatnych inspektorów z pomiędzy obywateli zaufania godnych, i w pobliżu drogi krajowej stale zamieszkałych.» Poseł Zyblikiewicz żąda podzielenia paragrafu na dwa ustępy przy głosowaniu. Poseł Wężyk wnosi, paragraf ten miałby brzmieć: «Wydział krajowy mianować będzie dla dróg krajowych bezpłatnych inspektorów» Przy głosowaniu upada wniosek ten, równie jak i wniosek posła Skrzyńskiego.

Obadwa ustępy paragrafu utrzymują się podług wniosku komisyi.

Przy §. 6. wnosi poseł Skrzyński, paragraf ten miałby brzmieć: «Dla jednej i tej samej drogi krajowej może być ustanowiony jeden lub kilku inspektorów drogowych.»

Sprawozdawca zgadza się na tę poprawkę imieniem komisyi; — paragraf ze zmianą tą przyjęty.

§. 7. przyjęty bez dyskusyi; tak samo §§. 8. i 9.

§. 10. przyjęty podług wniosku komisyi.

§. 11. przyjęty bez dyskusyi.

§. 12. przyjęty podług wniosku komisyi. Przy §. 13 żąda poseł Ludwik Wodzicki osobnego głosowania nad każdym punktem. Przy głosowaniu utrzymują się wszystkie punkta paragrafu. Przy §. 14. żąda poseł Hönigsmann opuszczenia tego paragrafu. Przy głosowaniu paragraf jest przyjęty. Przy §. 15. stawia poseł Golejewski poprawkę: «Wydział powiatowy przyjmuje drożników na przedstawienie inspektora drogowego.» Poprawka ta upada, utrzymuje się paragraf podług redakcyi komisyi. §. 16. przyjęty. Przy §. 17. żąda poseł Golejewski opuszczenia paragrafu, paragraf mimo to przyjęty. Paragraf 18. przyjęty bez dyskusyi; równie też §. 19.

Koniec posiedzenia o godzinie 3.

Porządek dzienny:

1. Dalszy ciąg rozpraw o administracyi drogowej.
2. Sprawozdanie Wydziału krajowego, o petycyi Wydziału powiatowego podhajeckiego, o uznanie drogi z Podhajec do Halicza za krajową (§. 48. regulaminu).
3. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycyach Wydziałów powiatowych: chrzanowskiego, horodeńskiego, tarnowskiego, brzeżańskiego, dąbrowskiego, rzeszowskiego, tarnobrzeskiego i kolbuszowskiego, o wybudowanie dróg krajowych wrocławsko-tarnowsko-szczucińskiej, brzeżańsko-chodorowskiej, łopuszno-demianowskiej, buczacko kołomyjskiej, głogów-nadbrzeskiej, rzeszowsko-chwałowickiej, rzeszowsko-tarnobrze-

skiej, Kopyczyńce-grzymałowskiej, tudzież o uznanie powiatowej drogi z Krosna do Rzeszowa za drogę krajową.

4. Sprawozdanie z wyborów poselskich.

5. Sprawozdanie komisyi ustanowionej dla sprawy dzielności gruntów.

Leon książę Sapieha.

Sekretarz:
St. Tarnowski.

Sekretarz:
Pfeiffer.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 14. września 1668. r.

192. Franke Jan, asystent przy akademii technicznej we Lwowie, przez posła Czerkawskiego o subwencyę na lat 3. w celu kształcenia się w Zyrychu na nauczyciela szkoły politechnicznej.

193. Wydział powiatowy w Żywcu przez posła Wolnego o potrzebie zmiany w niektórych ustawach krajowych.

194. Oświecimska Paulina wdowa po nauczycielu szkoły trywialnej w Dunajowie, przez posła Zyblikiewicza o pensyę wdowią i wsparcie dla jej dzieci.

195. Towarzystwo lekarzy galicyjskich we Lwowie przez posła Hoszarda o potrzebie reorganizacyi lwowskiego szpitalu powszechnego.

196. Hr. Skorupka Adam Dyrektor teatru polskiego w Krakowie przez posła Stan. hr. Tarnowskiego o zatrzymany zasiłek za r. 1867. w sumie 2500 złr. w. a., zaś na rok 1868. i 1869. w rocznej sumie 5000 zł.